

Tampon Vergisi: Mali Feminizm Üzerine Bir İnceleme

Tampon Tax: A Study on Fiscal Feminism

Aylin Armağan¹
Nurcan Armağan²

Özet

Adil bir vergilendirmeden bahsedildiğinde Harold Groves'in "vergilendirme bir bilim olduğu kadar bir sanat ve bir tekniktir ve her zaman, zamanın ve mekanın şartlarına dayanılarak eleştirilmelidir"³ sözü akla gelmelidir. Buna göre vergilendirme sadece ekonomik bir kavram olarak algılanmamalıdır. Vergilendirme, felsefi, politik ve sosyal etmenler çerçevesinde sürekli şekillendirilebilen bir politika aracıdır. Verginin bir politika aracı olması yanında, bu aracın feminist amaçlar için de kullanılabilmesi unutulmamalıdır. Bu feminist amaçlar cinsiyet eşitsizliği ile mücadele edilmesi ve kadının çalışma hayatına katılımının artırılmasıdır⁴.

Dünya nüfusunun yarısında fazlasını oluşturan kadınların hayatlarının ortalama 35 yılında her ay regl olması biyolojik bir gerçekliktir. Regl dönemi sırasında kadınların gerekli hijyene ulaşamamasının ise hem sosyolojik hem de tıbbi sonuçları olmaktadır. Bu sonuçlar ölüme kadar gidebilmektedir. Kadınların bu hijyen ürünlerine erişiminin önündeki ilk engel ekonomik zorluklardır. Bu ekonomik engelde, aslen bireylerin sağlığını korumakla yükümlü olan devletin de etkisi olduğu düşüncesiyle doğan "tampon vergisi" kavramı bir vergi türü olmayıp, kadınların menstrüal dönemine özgülenmiş her türlü tampon ve hijyenik ped üzerinden alınan tüm vergileri kapsamaktadır. Bu "vergi" pek çok toplumsal harekete konu olmuş ve sonucunda bazı yasaların ve düzenlemelerin değiştirilmesi sağlanabilmiştir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde menstrüal hijyen ürünlerinin kadın ve toplum sağlığı bakımından önemi üzerinde durulacaktır. Daha sonra ikinci bölümde tampon vergisi kavramının doğuşu, ortaya çıkan toplum hareketleri ve en nihayetinde farklı ülkelerin hukuk düzenlerinde neden olduğu değişimler irdelenecektir. Son olarak konu Türk vergi hukuku perspektifinden ele alınacak ve Türk hukukunda var olan sorunlar ve çözüm önerileri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: tampon vergisi, vergi hukuku, katma değer vergisi, menstrüal hijyen ürünleri

Abstract

When speaking about fair taxation, Harold Groves's words "Taxation is an art and a technique as well as a science, and it always needs to be judged against the conditions of time and place." should come to mind. Accordingly, taxation should not be perceived only as an economic concept. Taxation is a policy tool that can be

¹ Arş. Gör. Aylin Armağan, Altınbaş Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk Anabilim Dalı, aylin.armagan@altinbas.edu.tr.

² Jin. Op. Dr. Nurcan Armağan, Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik ve Fizik Tedavi Rehabilitasyon Bölümü, sözleşmeli öğretim üyesi, nrc193636@gmail.com.

³ Harold M. Groves, **Tax Philosophers**, The University of Wisconsin Press, Wisconsin, 1974, s. 24.

⁴ Jorene Ooi, "Bleeding Women Dry: Tampon Taxes and Menstrual Inequity", **Northwestern University Law Review**, C. 113, S.1, 2018, s. 111.

continuously shaped within the framework of philosophical, political and social factors. It should not be forgotten that this policy tool can be used for feminist purposes. These feminist aims are to combat gender inequality and to increase women's participation in working life.

It is a biological reality that women, who make up more than half of the world's population, have menstrual cycles every month for 35 years of their life. Women's inability to achieve the necessary hygiene during the period of menstruation have both sociological and medical consequences. These results can lead to death. The first obstacle to women's access to these hygiene products is economic difficulties. "Tampon tax" concept, which is born with the idea that the state, who is responsible for protecting the health of individuals, has accountability on this economic barrier, is not a tax type but covers all taxes taken on all types of tampons and hygienic pads for menstrual period of women. This "tax" has been the subject of many social movements and as a result some laws and regulations have been amended.

In the first part of this study, the importance of menstrual hygiene products for women and public health will be emphasized. In the second part, the birth of the concept of tampon tax, the resulting social movements and ultimately the changes in the legal order of different countries will be examined. Finally, the issue will be discussed from the perspective of Turkish tax law and the problems and solutions offered in Turkish law will be discussed.

Keywords: tampon tax, tax law, value added tax, menstrual hygiene products